

Lönnrotin kirjeiden digitaalinen julkaisu, julkaisualustan dokumentaatio

Maria Niku 02/2017

Koodi kokonaisuudessaan: <https://github.com/marianiku/omeka>

(Omekan alkuperäinen koodi: <https://github.com/omeka/Omeka>)

Tämä dokumentaatio kuvaa julkaisualustan toteutuksessa Omekan koodiin tehdyt muutokset ja lisäykset. Kukin kooditiedosto, johon on tehty muutoksia, kuvataan erikseen. Omekan kooditiedostot, joihin ei ole tehty muutoksia, jätetään kuvaamatta.

Sisällysluettelo

1. Yleistä julkaisualustasta	1
2. Kieliasetukset ja käännökset	2
3. HTML-viewit	2
4. Skriptit (javascript)	4
4a. Transkriptiotekstin sivutus	5
4b. UniversalViewer:iin liittyvät toiminnot	7
4c. Tekstin merkintöjen ja popup-kommenttien näyttäminen/piilottaminen	8
5. Solr-haku: toiminnot ja HTML-viewit	8
6. Omekan laajennettu haku	12
7. Tyylitiedostot (XSLT, CSS)	12

1. Yleistä julkaisualustasta

Omeka, versio 2.x

Omekan lisäosat:

-CsvImport, <https://github.com/Daniel-KM/CsvImportPlus>
Datan ja tiedostojen tuonti Omekaan

-SolrSearch, <https://github.com/scholarslab/SolrSearch>
Apache Solr, vapaatekstihaku

-SimplePages, <https://github.com/omeka/plugin-SimplePages>
Yksinkertaiset html-sivut, esim. esipuhe, ohjeet

-UniversalViewer, <https://github.com/Daniel-KM/UniversalViewer4Omeka>
Kuvaviewer facsimile-kuvien näyttämiseen

-LanguageSwitcher, https://gitlab.com/TIME_LAS/Omeka_Plugin_SwitchLang/
Plugin käyttöliittymän kielen vaihtamiseen (suomi/ruotsi/englanti)

-Commenting, <https://github.com/omeka/plugin-Commenting>
 Plugin kommentointikaavakkeen lisäämiseksi itemien sivuille

Käytettävä teema: Lönnrot (vaaleanvihreä header ilman taustakuvaa, etusivun tunnuskuva sinetti).

Selaus-/hakutulosten TEI-tiedostojen lataaminen zip-pakettina (Omekan browse-toiminnot ja Solr-haku): PHP:n ZipArchive(), vaatii PHP:n zip-lisäosan.

2. Kieliasetukset ja käännökset

Omekan default-kieli on englanti, joka käännetään suomeksi ja ruotsiksi. Lyhyiden merkkijonojen kääntämiseen käytetään gettext-kirjastoa. Pitkät tekstit (etusivu, tieto- ja ohjesivut) tuotetaan jquery-skriptillä (ks. alla kappale 4, skriptit). Kielen vaihtamiseen käytetään LanguageSwitcher-liitaintä

```
/application/languages/omeka.pot
/application/languages/fi_FI.po, sv_SE.po
/application/config/config.ini, r. 31: locale.name = "fi_FI"
/plugins/SwitchLanguage/languages/fi_FI.po, sv_SE.po
```

Käännöstä vaativat merkkijonot vieweissa on lueteltu /application/languages-kansion omeka.pot-tiedostossa. Käännökset listataan .po-tiedostoissa ja nämä on käännetty .mo-tiedostoiksi. Jokainen käännöstä vaativaa merkkijono ilmaistaan koodissa _('word to be translated'). Kääntäjä hakee .mo-tiedostosta merkkijonoa vastaavan käännöksen. Pitkät tekstit staattisilla sivuilla (esim. ohjeet) käännetään sivuille sijoitetulla javascript-koodilla.

3. HTML-viewit

Tässä käsitellään etusivu, yläpaneeli, kokoelmien ja itemien listasivut sekä itemien näyttösivu. Hakutulosten HTML-viewit käsitellään hakua koskevien otsikkojen alla. HTML-elementtien CSS: /themes/lonnrot/css/style.css.

3a. Yläpaneeli

/themes/lonnrot/common/header.php, r. 108-141

r. 110-117: Julkaisun nimi, kielivalikko, SKS:n logo (sis. linkki SKS:n sivuille)
 r. 122-130: linkit – selaa kirjeitä; selaa vastaanottajia (kokoelmaluettelo), tietosivu/-valikko (esipuhe, muita tietoja); ohjeita -> r. 142-146 dropdown, transkriptioiden merkinnät (SimplePages-sivu); laajennettu haku -> r. 137-140 hakukaavake-dropdown; r. 133: tekstihakukenttä (Solr)

3b. Etusivu

/themes/lonnrot/index.php

- r. 3-26 (vasen palsta): julkaisun tunnuskuva (r. 4) esittelyteksti (asetetaan hallintapaneelissa);
piilotettu featured item, feature collection ja featured exhibit (asetetaan hallintapaneelissa)

3c. Item-listaukset

Omeka käyttää samoja browse-toimintoja itemien listaukseen selaussivuilla, kokoelmien alla ja Omeka-haun hakutuloksissa. Tehdyt muutokset vaikuttavat siis näihin kaikkiin. Kuvailtujen muutosten lisäksi poistettu turhia otsikoita, muutettu otsikoiden kokoja jne.

/application/controllers/ItemsController.php, r. 187-189, _getBrowseDefaultSort():

Muutettu item-listausten järjestystä: kirjeiden kirjoitusaika & nouseva, return array('Dublin Core,Date', 'a') (defaultina lisäysaika & laskeva, return array('added', 'd'))

/application/views/scripts/items/browse.php, r. 8-10: piilotettu navigaatiopaneeli, jossa linkit hakusivulle ja kokoelmiin.

- r. 21-22: muutettu/lisätty listausten sorttausvaihtoehtoja: kirjoitusaika, vastaanottaja (vars. otsikkokenttä (default otsikko, kirjoittaja, lisäysaika))

- r. 29-38: painikkeet selaustulosten (yleislistaus, kokoelmalistaukset, Omeka-haun tulokset) itemien TEI-tiedostojen lataamiseen zip-pakettina ja transkriptioiden lataamiseen tekstimuodossa.

→ controller-koodi: application/libraries/Omeka/Controller/AbstractActionController.php

Defaultina viewiin lähetetään valmiiksi sivutetut hakutulokset (r. 123-138). Listaus näyttää 10 tulosta/sivu, jolloin zip-pakettiin tulisi vain senhetkisen sivun itemien TEI-tiedostot ja suuremmissa hakutuloksissa käyttäjä joutuisi lataamaan kunkin sivun tiedostot erikseen.

Tämän vuoksi noudetaan sivuttamattomat hakutulokset (\$allRecords, r. 143). Koodi luo instanssin PHP:n ZipArchive-luokasta (r. 147), avaa väliaikaisen zip-tiedoston palvelimen tmp-kansioon (sys_get_temp_dir(), r. 149), kopioi selaustulosten TEI-tiedostot tmp-kansioon (r. 152-155) ja lisää kopiot zip-pakettiin (addFile(), r. 158-160). header() (r. 165-167) ja readfile() (r. 170) pakottavat zip-tiedoston latauksen. Lopuksi koodi poistaa väliaikaistiedostot (r. 171-172).

Transkriptioiden lataus paljaana tekstinä (r. 182-229) käyttää samaa \$allRecords-arrayta. Koodi avaa tekstitiedoston kirjoittamista varten (r. 178-179), noutaa selaustuloksen itemien TEI-tiedostot käyttäen PHP:n DOMDocument::load()-metodia (r. 184-185), kirjoittaa haluttujen kenttien arvot tiedostoon fwrite()-metodilla (r. 186-220) ja pakottaa tiedoston latauksen header():illa (r. 223-229). Tietyt tagit (del, add, hi, unclear) korvataan paljaan tekstin tukemilla merkeillä (r. 193-207). p-tagien sisältämästä tekstistä poistetaan yli kahden merkin mittaiset tyhjät kohdat, jotta teksti asettuu tiedostoon tasattuna (r. 211).

- r. 45: lisätty ilmoitus, mikäli haku-/selaustulos tyhjä.

- r. 61-: lisätty listausnäkyymään kirjoitusaika; näytetään muodossa pp.kk.vvvv (tuodaan muodossa vvvv-kk-pp), jos päiväyksessä sekä kuukausi että päivä. Jos päivän numero puuttuu, näytetään muodossa kk.vvvv; jos kuukauden ja päivän numero puuttuvat, näytetään muodossa vvvv.

3d. Kokoelmalistaukset

/application/controllers/CollectionsController.php, r. 29-37, browseAction()

Muutettu kokoelmien sorttausta: kokoelman nimi & nouseva, \$this->_setParam('sort_field', 'Dublin Core, Title'), \$this->_setParam('sort_dir', 'a') (ei default-asetusta)

/application/views/scripts/collections/browse.php, r. 28-:

switch-lauseke kokoelmien kirjeenvaihdon vuosien liittämiseksi kirjeiden lukumäärän jälkeen (\$years, r. 88)

r. 85: Kokoelman otsikon linkki muutettu osoittamaan kokoelmaan kuuluvien kirjeiden listaukseen, link_to_items_browse(...) (default linkki erilliselle kokoelman esittelysivulle, link_to_collection())

r. 88: lisätty kokoelman kirjeiden määrä otsakkeen perään sulkeisiin.

r. 91: thumbnailista poistettu linkki erilliselle kokoelman esittelysivulle (link_to_collection())

Kokoelmaluettelon asettelu muutettu pystysuorasta galleriatyypiksi listaukseksi (r. 19-).

3e. Itemien näyttösivu

/themes/lonnrot/items/show.php

Sivulla ladattavat skriptit (r. 3 – 8): /themes/lonnrot/javascripts (ks. 4. Skriptit)

Kuvien näyttämiseen käytetään UniversalVieweriä (r. 29-36). Viewerin oikealla puolella näytetään kuvakohtainen transkriptioteksti skrollattavassa divissä (r. 37-77) ja tämän päällä nuolipainikkeet kuvissa/sivuilla (r. 56-57), checkboxit merkintöjen ja popup-kommenttien näyttämiseen/piilottamiseen (r. 40-41), painike ja dropdown-ruutu mahdollisille kommentaareille (r. 42-49, näkyvillä jos kirjeeseen liittyy kommentaareja) sekä latauslinkki TEI-tiedostolle (r. 50-52, HTML5:n download-attribuutti).

Transkriptioteksti ladatetaan div-kehykseen käyttäen PHP:n XSLTProcessor()-luokkaa (r. 65-75). DOMDocument()-luokan instanssi lataa itemiin liittyvän xml-tiedoston (r. 67-68), toinen instanssi lataa xsl-tyylitiedoston (r. 69-70) ja transformToXML()-metodi kääntä xml:n xhtml:ksi (r. 73).

4. Skriptit (javascript)

/themes/lonnrot/javascripts

Skriptit ladataan itemien näyttösivulla (/themes/lonnrot/items/show.php, ks. kappale 3e) lukuunottamatta tiedostoa header_menus.js, joka ladataan headerissa (/themes/lonnrot/common/header.php). Käytössä jqueryn version jquery-1.12.4.min.js

4a. page-formatting-xhtml.js

Jakaa xhtml:ksi käännetyn kirjeen transkriptiotekstin sivuihin itemien näytösivulla (/themes/lonnrot/items/show.php, ks. 3e). Koodi käy läpi xhtml:ksi käännetyn transkription (<div class="textFrame">) p-elementit, siirtää niiden sisällä olevat sivunvaihtotagit (= <span class="pb...">) samalle tasolle p-elementtien kanssa ja käärii sivunvaihtotagien väliset html-elementit div-tageihin. Jos sivunvaihtotagit ovat valmiiksi samalla tasolla p-kappaleen kanssa (esim. aina transkription ensimmäinen sivunvaihtotagi), koodi ei tee mitään. Toiminnot tarvitaan v. 2013 tehtyihin TEI-tiedostoihin. v. 2016-2017 tehdyissä TEI-tiedostoissa päädyttiin sulkemaan ja avaamaan kappaleet sivunvaihtotageja ennen ja niiden jälkeen.

1. Lähtötilanne

```
<div>
  <span class="pb_1">...</span>
  <p>
    ...
    <span class="pb_2">...</span>
    ...
  </p>
  <p>
    ...
    <span class="pb_3">...</span>
    ...
  </p>
  <p>
    ...
  </p>
</div>
```

2. p-kappaleen sisällä yksi sivunvaihtotagi, r. 11-24

Sivunvaihtotagi tallennetaan child-muuttujaan (r. 14).

p-elementin alkuperäinen html-koodi jaetaan kahtia sivunvaihtotagin kohdalla ja saadut kaksi osaa tallennetaan content-arrayhin (r. 17).

replaceWith()-metodi korvaa p-elementin alkuperäisen html:n seuraavasti: content-arrayn ensimmäinen elementti käärittynä p-tageihin + sivunvaihtotagi + content-arrayn toinen elementti käärittynä p-tageihin (r. 21-23).

3. p-kappaleen sisällä useampia sivunvaihtotageja, r. 27-67

Ensiksi luodaan tyhjä div-elementti välivaiheiden säilyttämistä varten (r. 30).

Halutaan löytää sivunvaihtotagien välinen sisältö.

Jokaisen p-elementin sisällä olevan sivunvaihtotagin kohdalla (r. 33) haetaan thisIndex-muuttujaan p-elementin html:n kohta, jossa sivunvaihtotagin sulkutagi päättyy (r. 36).

Jos käsittelyssä oleva sivunvaihtotagi ei ole p-elementin viimeinen (r. 39), seuraavan sivunvaihtotagin (r. 41) kohta p-elementin sisällä tallennetaan nextIndex-muuttujaan (43). thisIndex- ja nextIndex-muuttujien välinen sisältö haetaan substring()-metodilla (r. 45) ja sivunvaihtotagi sekä noudettu sisältö käärittynä p-tageihin liitetään aikaisemmin luotuun tyhjiin div-elementtiin (r. 47-49).

Jos käsittelyssä oleva sivunvaihtotagi on p-elementin viimeinen (r. 51), noudetaan substring()-metodilla thisIndex-muuttujan ja p-elementin lopputagin välinen sisältö (r. 53) ja sivunvaihtotagi sekä noudettu sisältö p-tageihin käärittynä (r. 55-57).

Placeholder-div:in sisältää nyt p-elementin alkuperäisen html-sisällön osat elementin sisällä olevasta ensimmäisestä sivunvaihtotagista elementin lopputagiin saakka:

```
<div>
  <span class="pb_1">...</span>
  <p>...</p>
  <span class="pb_2">...</span>
  <p>...</p>
  <p>...</p>
  <span class="pb_3">...</span>
  <p>...</p>
  <p>...</p>
</div>
```

Seuraavaksi p-elementin alkuperäinen html-sisältö jaetaan kahtia ensimmäisen elementin sisällä olevan ensimmäisen sivunvaihtotagin kohdalla ja osat tallennetaan content-arrayksi (r. 62). p-elementin alkuperäinen html-sisältö korvataan content-arrayn ensimmäisellä elementillä (r. 64) ja placeholder-divin lapsielementit liitetään järjestyksessä tämän perään (r. 66).

4. Sivujako, r. 72-80

Jokaisen sivunvaihtotagin välinen sisältö haetaan ja kääritään div-elementteihin <div class="page">".

5. Lopputilanne

```
<span class="pb_1">...</span>
<div class="page">
  <p>
    ...
  </p>
</div>
```

```
<span class="pb_2">...</span>
<div class="page">
  <p>
    ...
  </p>
  <p>
    ...
```

```

    </p>
  </div>
  <span class="pb_3">...</span>
  <div class="page">
    <p>
      ...
    </p>
    <p>
      ...
    </p>
  </div>

```

Kun käyttäjä avaa itemin näyttösivun, lähtötilanne on, että näkyvillä on kirjeen ensimmäinen kuva ja ensimmäinen sivu, lopuksi kaikki muut paitsi ensimmäinen `<div class="page">`-elementti piilotetaan (r. 83). Myös sivunvaihtotagit piilotetaan (r. 86).

4b. uv-image-viewer-xhtml.js

Tämän skriptin koodi määrittelee UniversalViewerin rinnalla näytettävän tekstikehyksen (`#exhibit3b .textFrame`) toiminnot. UniversalViewerin koodia ei ole muutettu lukuunottamatta sitä, että kuvan omat siirtymispainikkeet on piilotettu.

r. 6-45: popup-kommenttien luominen:

Kommentoitavat termit ja niiden selitykset on listattu avain/arvo-pareina `comments.js`-tiedostossa. Koodi hakee avain-/arvoparien kohdalla (r. 6) jokaisen itemin transkriptiosta (`.textFrame`) kohdan, jossa avain esiintyy ensimmäisen kerran, poimii merkkijonon alkukohdasta seuraavan välilyöntiin ottaen huomioon tietyt välimerkit (r. 22-36) ja käärii merkkijonon `<a>`-tagiin, jonka sisällä kommentin sisältö `<span>`-tageissa. Erisnimi 'Ilmoni' on erikoistapaus: se esiintyy myös paikannimessä 'Ilmoniemi', joka on jätettävä huomiotta (r. 19, 32-34).

r. 51 – 81: kuvissa/sivuilla taaksepäin siirtyminen

Jos ollaan jo ensimmäisellä sivulla, nuolipainikkeen toiminto on estetty (r. 55-57). Muussa tapauksessa koodi noutaa tämänhetkisen ja edellisen sivun (r. 64-65), piilottaa tämänhetkisen sivun (r. 67), näyttää seuraavan ja piilottaa muut (r. 68-70). Koodi hakee kuvaviewerin takaisinpainikkeen (r. 73) ja laukaisee viewerin painikkeen, jos edellisen sivu ei ole samalle kuvalle kuin tämänhetkinen (kuvassa kaksi sivua yhdellä aukeamalla, r. 77-79). Lopuksi koodi pienentää sivulaskurin lukua yhdellä (r. 81).

r. 85-117: kuvissa/sivuilla eteenpäin siirtyminen

Samoin kuin edellä mutta päinvastaisessa järjestyksessä. Jos ollaan viimeisellä sivulla, nuolipainikkeen toiminto on estetty (r. 87-89). Muussa tapauksessa koodi hakee nykyisen ja seuraavan sivun (r. 96-97) ja kuvaviewerin seuraava-painikkeen (r. 100), näyttää seuraavan sivun ja piilottaa muut (r. 103-106). Jos seuraava sivu ei ole samalle kuvalle kuin nykyinen, koodi laukaisee viewerin seuraava-painikkeen (r. 111-113). Lopuksi koodi kasvattaa sivulaskurin lukua yhdellä (r. 117).

4c. toggles-xhtml.js

Tämän skriptin koodi määrittelee transkriptioteksteihin liittyvien checkboxien toiminnot, joilla näytetään/piilotetaan tekstin merkinnät (alleviivaukset, poistot, lisäykset) ja popup-kommentit.

Poistettujen kohtien (selaimessa yliviivaus ja punainen teksti) elementeillä on luokka 'del' (r. 9-18). Lisättyjen kohtien (selaimessa superscript ja sininen teksti) luokka on 'sup' (r. 20-29), alleviivattujen 'underline' (r. 31-38), epäselvien 'unclear' (r. 40-47) ja tyhjien kohtien 'gap' (r. 49-56). Merkintöjen näyttäminen ja piilottaminen tapahtuu elementtien css-määrittelyjä manipuloimalla. Merkintä on näkyvillä, kun elementillä on tiettyyn merkintään liittyvät css-määrittelyt (esim. poistoissa `style.textDecoration = "line-through"` ja `style.color = "#f22b0e"`). Merkintä on piilotettu, kun nämä css-määrittelyt on muutettu vastaamaan ympäröivän tekstin määrittelyjä (esim. poistoissa `style.textDecoration = "none"` ja `style.color = "#444444"`).

Popup-kommenttien näyttäminen/piilottaminen (r. 60-90) tapahtuu elementtien luokkia manipuloimalla. Popup-kommenteilla (a-elementtejä) on apuluokka 'comm', jonka avulla elementit voidaan löytää riippumatta siitä, onko niillä popup-luokat ('tooltip bt') vai ei.

r. 65-71: `classExists()` on apumetodi, joka hakee popup-kommentin 'comm'-luokan avulla ja tarkistaa, onko elementillä luokat 'tooltip bt' eli onko popup-kommentti näkyvillä.

r. 74-81: jos elementillä on luokat 'tooltip bt', koodi poistaa ne (r. 76), piilottaa a-linkkien tyylimäärittelyt (r. 77), estää tyylimuutokset kun hiiren osoitin viedään linkin päälle (`hover()`, r. 78) ja piilottaa popup-kommentin tekstin sisältävän span-elementin a-elementin sisällä (r. 79).

r. 81-88: jos elementillä ei ole luokkia 'tooltip bt', koodi lisää luokat (r. 83) ja palauttaa elementin alkuperäiset tyylimäärittelyt (r. 84-).

r. 92-106: painike kommentaariruudun näyttämiseen ja piilottamiseen, avautuu muiden elementtien päälle.

5. Solr-haku

```
/plugins/SolrSearch/helpers/SolrSearch_Helpers_Index.php
/plugins/SolrSearch/controllers/ResultsController.php
/plugins/SolrSearch/views/shared/results/index.php
```

Ensimmäisen tiedoston koodiin tehty lisäykset mahdollistavat TEI-tiedostojen tekstisisällön sekä muutaman yksittäisen kentän (puuttuvat Omekan Dublin Core-metadatat) tuominen indeksoitavaksi, jotta tekstihaku voidaan ulottaa niihin. Toisen tiedoston lisäykset liittyvät tiettyjen erikoismerkkien tunnistamiseen hauissa. Kolmannen tiedoston muutokset vaikuttavat hakutuloksissa näkyviin tietoihin.

1. Indeksoiminen (*SolrSearch_Helpers_Index.php*)

Muutoksia on tehty riveillä 53-150 olevaan koodiin.

r. 53-91: `indexItem()` hakee jokaisesta Omekaan tallennetusta itemistä metadatakentät (r. 56-57) sekä muodostaa (`$doc->setMultiValue()`) indeksoitaviksi valittujen kenttien arvoista indeksoitavat (r. 79-81, `$field->indexKey()`) ja faceteiksi valittujen kenttien arvoista facet-kentät (r. 85-89, `$field->facetKey()`).

Tässä kohtaa myös TEI-tiedoston tekstiosuus on saatava indeksoitumaan. Tämä onnistuu siten, että tiedosto noudetaan merkkijonoksi PHP:n `file_get_contents()`-metodilla (r. 61), tarpeettomat `teiHeader`- ja `opener`-elementit leikataan pois (r. 63-65) ja jäljelläoleva merkkijono sijoitetaan TEI-tiedoston url-osoitteen sisältävän metadata-kentän alkuperäisen arvon paikalle (r. 73).

Lisäksi TEI-tiedostosta halutaan noutaa facetiksi kirjeen kirjoituspaikan sisältävä kenttä. Tämä onnistuu PHP:n `simplexml_load_file()`-metodilla, joka tuo TEI-tiedoston objektiksi (r. 67). Noudetun kentän arvo liitetään TEI-tiedoston url-osoitteen sisältävään metadata-kenttään (r. 75). Kenttä on valittu pluginin käyttöliittymässä facetoitavaksi. Kentän kohdalla asetetaan facetiksi pelkästään kirjoituspaikkatieto, ei tekstiosuutta (r. 86).

Kirjoitusaika-kentän faceteissa halutaan korvata yksittäiset vuodet vuosikymmenillä: r. 89-104 `if/else`-lauseke.

r. 123-: `itemToDocument()` muodostaa jokaisesta Omekan itemistä SolrSeach-dokumentin.

Kirjeiden kirjoituspaikka halutaan vielä liittää SolrSearch-dokumenttiin erilliseksi indeksoitavaksi kentäksi, jotta tekstihaun voi kohdistaa siihen. TEI-tiedosto noudetaan uudestaan objektiksi (r. 147), muodostetaan uusi `SolrSearchField()`-objekti (r. 150), merkitään se indeksoitavaksi (r. 152) ja liitetään SolrSearch-dokumenttiin (r. 155).

TEI-tiedostoista poimitaan vielä indeksoitavaksi kirjeiden vastaanottajan suku- ja etunimikentät. Objektiksi tuodusta TEI-tiedostosta haetaan tarvittavat kentät (r. 164-165) ja niille luodaan `SolrSearchField()`-objekti saman kaavan mukaan kuin kirjoituspaikan kohdalla (r. 158-167)

2. Erikoismerkit tekstihaussa (*ResultsController.php*)

Lönnrot käyttää kirjeissään vaihdellen tiettyjä erikoismerkkejä tavallisten kirjeiden sijasta: esim. ç vs c, æ vs. ae ja én-loppuiset erisnimet aksentilla tai ilman. Haun on löydettävä molemmat versiot: jos käyttäjä hakee esim. sanaa 'lexicon', haun on löydettävä sekä 'lexicon' että 'lexiçon'.

Ongelma ratkeaa muodostamalla yhdistelmähakuja (OR) tapauksissa, jossa haettava merkkijono saattaa esiintyä myös erikoismerkin kanssa (r. 155-). Samanlainen muotoilu on tehtävä erikseen jokaisen erikoismerkin kohdalla. Samassa yhteydessä otetaan huomioon sanojen 'kirje' ja 'konsepti' haku suomeksi/ruotsiksi (r. 157-160).

Esimerkki (r. 164-167): æ vs. ae

1. Käyttäjä hakee 'Europaeus' -> `$query = 'Europaeus'`
2. Europaeus esiintyy Lönnrotilla myös erikoismerkillä -> `$query1 =` alkuperäinen `$query`, jossa ae on korvattu merkkiä æ vastaavalla unicode-koodilla `\u00E6`
3. Muodostetaan yhdistelmähaku, jossa sanan molemmat versiot -> `$query = 'Europaeus OR Europæus'`

Kun käyttäjä rajoittaa hakutuloksia klikkaamalla hakutulossivulla jotakin facetia, valittu facet liitetään kyselyyn, esim.

\$query = 'Elmgren', \$facet = 'language' -> \$query = 'Elmgren AND language'

Jos muuttujan \$query arvo on jotakin erikoismerkkiä varten muodostettu OR-haku, facetin kanssa kyselystä tulee seuraavanlainen:

\$query = 'Castren OR Castrén', \$facet = 'language' -> \$query = 'Castren OR Castrén AND language'.

Tällöin haku ei osaa käsitellä OR- ja AND-määreitä oikein. Ongelma ratkeaa lisäämällä \$query-muuttujan ympärille sulkeet, tuloksena '(Castren OR Castrén) AND language' (r. 195).

3. Hakutulostenäkymä (*index.php*)

Hakutulosten asettelua on muutettu: jokaiseen löydettyyn kirjeeseen liittyvät tiedostot muutettu näkymään vaakatasossa pystysuuntaisen asettelun sijaan. Faceteissa ja hakutuloksissa näkyvät kokoelmien nimet, dokumenttityypit ja jotkin muut termit käännetään switch-lausekkeilla ja str_replace-metodilla (esim. r. 56-58, 125-)

r. 80-201: hakutulosten rajaamiseen käytettävät facetit näkyvät hakutulossivulla vasemmalla. Faceteiksi on valittu neljä kenttää: kokoelma, laji, kieli ja kirjoituspaikka. Lajilla on kolme mahdollista arvoa ja ne on määritelty TEI-tiedostojen tekstiosuuden sisältävän DIV-elementin attribuuttina: kirje, kirjekonsepti ja merkinta_konseptikirjassa. Kirjoituspaikka on varsinaisesti TEI-tiedoston url-osoitteen sisältävä kenttä, josta on muutettu otsikko (r. 104) ja määritetty indeksointivaiheessa facetiksi kirjoituspaikka-arvot (ks. yllä). Facet-listaus näyttää kunkin facetin otsikon sekä sen alla hakutuloksissa esiintyvät arvot.

Esimerkiksi kieli-facetin listaus voisi olla hakutuloksessa seuraava:

KIELI

suomi (12)

ruotsi (16)

ruotsi saksa (3)

r. 205-325: SolrSearch-pluginin default-asetuksissa jokaisessa hakutuloksessa näkyy otsikko klikattavana linkkinä; tietyn mittainen tekstipätkä, jossa löydetty merkkijono maalattuna; sekä itemiin liittyvät kuvat ja muut tiedostot thumbnail-kuvina.

Kirjeiden otsikot ovat saman kaavan mukaisia (Elias Lönnrot > Frans Johan Rabbe, Elias Lönnrot > Matthias Alexander Castrén). Jotta hakutulokset erottuisivat paremmin toisistaan, hakutulosten otsakkeisiin lisätään kirjeen numero ja kirjoituspäivä muodossa p.k.vvvv/k.vvvv/vvvv (r. 244-250).

Default-asetuksissa hakutuloslistaus ei erottele, mistä kentästä haettava merkkijono on löytynyt, esim:

* **Kajaani**

* terveisiä **Kajaani**ista, hyvä Weli

Tämän korjaamiseksi kenttien otsakkeet on saatava näkyville. Tapaa, jolla koodi tuo hakutulosobjektit (r. 266) muutetaan siten, että tuodaan pelkkien attribuuttien arvojen (alkup. `foreach($results->highlighting->{$doc->id} as $field)` sekä attribuuttien nimet että arvot (`$results->highlighting->{$doc->id as $prop=>$field}`). Indeksointivaiheessa (ks. yllä) indeksoitavat kentät on identifioitu avainkoodeilla, jotka on korvattava selkokielisillä otsikoilla, joista on oltava suomen- ja ruotsinkieliset versiot. Tähän tarkoitukseen käytetään rivien 273- switch-lauseketta, jossa kukin koodi korvataan kielitiedostojen avulla (ks. kappale 2) käännetyllä otsikolla. Kenttien koodit saattavat muuttua Solrin asennuksesta toiseen. Jos hakutuloksissa näkyy jossakin kentässä suomenkielisen sijasta koodi, koodi on tarkistettava Solrin hallintapaneelin kautta ja korjattava oikeaan kohtaan koodissa. Kentän otsikko sijoitetaan hakutuloksen eteen, esim.

* **Kirjoituspaikka:** *Kajaani*

* **Teksti:** terveisiä *Kajaani*sta, hyvä Weli

4. Hakutulosten TEI-tiedostojen lataus

index.php, r. 170-173: painike zip-paketin luomiseen ja lataamiseen
ResultsController, r. 77-110

Koodi toimii samoin kuin Omekan browse-toiminnoissa (ks. yllä, 3c) sillä erotuksella, että hakutulokset ovat SolrSearch-dokumentteja, joiden modelid-attribuutilla pitää ensin hakea oikea item ja tämän jälkeen itemin TEI-tiedoston osoitteen sisältävä kenttä (r. 89-90). Solr-haku indeksoi myös staattiset Simple Pages-pluginilla tehdyt sivut, joten nämä on poistettava hakutuloksesta (r. 88).

5. Hakutulosten facetien tilastotietojen vieminen exceliin

index.php, r. 90-93: export-painike
ResultsController, r. 116-168

Kun export-painiketta on painettu (r. 116), haetaan facetit (r. 119), alustetaan array vietäville tiedoille (r. 122), käännetään objekti-muotoinen facet-listaus arrayksi (r. 125-126) ja lisätään hakusanat, kenttien otsakkeet ja kenttien avain/arvo-parit tyhjään arrayhin (r. 129-148). PHP:n `fputscv()`-metodi kirjoittaa edellä luodun arrayn sisällön csv-tiedostoon oikein formatoituna (r. 151-158). `header()` pakottaa csv-tiedoston latauksen (r. 161-162).

6. Hakutulosten transkriptioiden lataus paljaana tekstinä

index.php, r. 174-177: latauspainike
ResultsController, r. 169-227

Koodi toimii samoin kuin Omekan browse-toiminnoissa (ks. yllä, 3c) sillä erotuksella, että hakutulokset ovat SolrSearch-dokumentteja, joiden modelid-attribuutilla pitää ensin hakea oikea item ja tämän jälkeen itemin TEI-tiedoston osoitteen sisältävä kenttä (r. 179-180). Solr-haku indeksoi myös staattiset Simple Pages-pluginilla tehdyt sivut, joten nämä on poistettava hakutuloksesta (r. 177).

6. Omekan laajennettu haku

/application/views/scripts/items/search-form.php
/themes/lonnrot/common/header.php

Omekan default-teemassa laajennetulla haulla on oma sivunsa ja siihen pääsee erillisestä tabista itemien selaussivun kautta. Tässä rakennetta on muutettu niin, että hakukaavake on sijoitettu yläpaneeliin dropdown-valikkoon ja kaavakkeessa näkyviä kenttiä on karsittu ja muokattu. Kaavakke rakennetaan tiedostossa search-form.php ja ladataan div-elementin sisällä header.php:n riveillä 135-139. Hakutulokset näkyvät omalla sivullaan ja listausta määrittelevät samat asetukset kuin muiden item-listauksien kohdalla (ks. kappale 3)

Alkuperäisestä kaavakkeesta on poistettu haku ID:eillä, kokoelman nimellä, itemin lajilla, käyttäjän nimellä, julkisuusasetuksilla ja featured/non-featured-asetuksilla (<https://github.com/omeka/Omeka/blob/master/application/views/scripts/items/search-form.php>, r. 108-)

Kaavakkeeseen on jätetty kaksi dropdown-valikkoa sekä tekstikenttä hakusanoille. Edellisistä ensimmäinen sisältää hakukentät (search-form.php, r. 30-39, 54-63). Vakioasetuksissa valikossa on kaikki Omekan metadatakentät. Tässä versiossa on poistettu tarpeettomat kentät (r. 34-36) ja jätetty jäljelle vastaanottaja (vars. kirjeen otsikko, josta löytyy vastaanottajatieto; nimi muutettu), kirjoittaja, kirjoitusvuosi, kieli (vars. aikamääre = kirjoitusaika; nimi muutettu) ja identifiointitunnus. Toinen dropdown-valikko sisältää hakumääreet: sisältää, ei sisällä, on täsmälleen, on tyhjä, ei ole tyhjä (r. 41-47, 64-73). Oletusarvoksi on asetettu "sisältää" (/themes/lonnrot/javascripts/header_menus.js, r. 8-10). Tämä johtuu siitä, että Omekan metadatakenttien arvot ovat merkkijonoja. Jos käyttäjä hakee esimerkiksi vuosilukua muodossa VVVV mutta valitsee hakumääreeksi "on täsmälleen", haku ei palauta mitään, koska aikamääre-kentän arvot ovat muotoa VVVV-KK-PP eivätkä siis ole täsmälleen VVVV.

search-form.php, r. 7-8: Omekassa haussa korvataan hakukaavakkeen action-attribuutin arvo käsin laajennetun haun osoitteella. Jos käyttäjä tekee ensin Solr-haun, action-attribuutin arvoksi jää Solr-haun osoite eikä haku toimi.

7. Tyylitiedostot (XSLT, CSS)

/files/original/TEI-to-HTML.xsl
/themes/default/css/style.css

TEI-tiedostot käännetään (ks. s. 3, 3e) yksinkertaisella XSL-tyylitiedostolla ja elementtien tyyliaisetukset määritellään CSS-tyylitiedostossa.

1. TEI-to-HTML.xsl

r. 16-22: tei:lg ja tei:l – käytetään esittämään runosäkeitä; lg merkitsee yhtä runosäkeistöä ja käännetään p-elementiksi; runosäkeet säkeistön sisällä merkitään l-tagilla j käännetään span-elementeiksi, joiden lopussa on rivinvaihto.

r. 24-26: `tei:opener` – kirjeen kirjoituspaikka ja –aika; käännetään `p`-elementiksi, piilotettu CSS-tiedostossa

r. 32-34: `tei:pb` – sivunvaihtotagit; kussakin tagissa järjestysnumeron `n`-attribuutissa ja sivua vastaavan kuvan nimi `fac`-attribuutissa; `pb`-tagit käännetään `span`-elementeiksi, joille annetaan luokkanimeksi `pb` + kuvan nimi yhdistettynä tagin järjestysnumeroon

r. 36-46: `tei:add`, `tei:hi`, `tei:del` – lisäykset, alleviivaukset, poistot tekstissä; käännetään `span`-elementeiksi omine luokkanimineen

r. 48-54: `tei:unclear` – tekstin epäselvät kohdat, joihin transkriboijalla on esittää arvaus tulkinnasta; käännetään `span`-elementiksi luokkanimellä `unclear`; `span`-elementin sisään epäselvän kohdan ympärille lisätään kaarisulkeet

r. 56-61: `tei:app` – vaihtoehtoiset luennat (esim. vaihtoehtoiset sanajärjestykset), käyttö `<app><lem>vaihtoehto1</lem><rdg>vaihtoehto2</rdg></app>`; käännetään samanlaisiksi `popup`-kommenteiksi kuin tietosanakirjatyypisten kommenttien kohdalla (ks. 4c, 1. ja 4d)

r. 63-68: `tei:ref` – tekstin sisäiset kommentit, käyttö `<ref>erikoismerkki<note>Lönnot käyttää erikoismerkkiä</note></ref>`; käännetään `popup`-kommenteiksi kuten yllä

r.70-86: `tei:table` – taulukkorakenne, käyttö:

```
<table>
  <row>
    <cell>...</cell>
  </row>
</table>
```

Käännetään HTML:n vastaavaksi taulukkorakenteeksi

r. 88-90: `tei:gap` – tyhjät kohdat tekstissä; käännetään `span`-elementiksi, joka näkyy harmaana palkkina

r. 92-99: `tei:rs` – referenssi-tagit; käytetään tapauksissa, joissa on kirje ja kirjeen konsepti. Tällöin konseptissa on tekstitranskription sijasta viittaus kirjeeseen, jossa `rs`-tagitetun kirjeen identifiointitunnuksen kohdalle sijoitetaan `a`-linkki, joka hakee kirjeen identifiointitunnuksen perusteella.

2. *style.css*

Tyylitiedosto määrittelee kaikki Omekan tyyliasetukset. Vakiona tulevassa `style.css`-tiedostossa on tehty pieniä muutoksia (fontti, sivun leveys, värit ym.) valmiisiin asetuksiin sekä lisätty seuraavat:

r. 2375-2460: jQueryllä rakennettuun kuvavieweriin liittyvien elementtien tyyliasetukset

r. 2484-2512: UniversalViewerin rinnalla näkyvän tekstikehyksen tyyliasetukset

r. 2497-2509: tekstin poistoja, lisäyksiä ja alleviivauksia merkkäavat `span`-elementit

r. 2516-2596: popup-kommenttien tyyli- ja toimintoasetukset

r. 2604-2632: etusivun tyyliasetuksia

r. 2636-2676: yläpaneelin linkkien tyyliasetukset